A crise do século XVII

Inclúe a Pregunta para desenvolver nº3:

A crise do século XVII: aspectos socioeconómicos e políticos

2º Bach. - IES Menoiño - 2023/2024
Prof. Xoel Díaz Alonso

Crise demográfica e económica

Crise demográfica e económica

- O **século XVII** enmárcase no reinado dos **"Austrias menores"** (Felipe III, Felipe IV e Carlos II), e adoita considerarse un **período de crise**.

- En realidade, esta crise comeza xa no último cuarto do século XVI, e responde a unha **explicación multicausal**.

Crise demográfica e económica

Crise demográfica e económica

Crise demográfica e económica

Crise demográfica e económica

Crise demográfica e económica

- As **epidemias de peste** causan estragos na poboación.

- As **malas colleitas** xeran crises de subsistencia.

- A **expulsión dos mouriscos**, as sucesivas **guerras** e a posibilidade de **emigrar a América** diminuirán a poboación.

- Non afectou igual a todos os territorios; foi peor para Castela.

Crise demográfica e económica

- As **manifestacións máis destacables da recesión** foron:
  - ***Diminución da poboación agraria e gandeira***, polo despoboamento, os impostos e a substitución dos cereais por cultivos comerciais.
  - ***Grave crise das actividades téxtiles***, sobre todo en Castela, pola baixada da demanda, os impostos e a competencia.

Crise demográfica e económica

- Outras actividades relacionadas coas necesidades do Estado, como ***a construción naval e a metalurxia, víronse afectadas***.
- ***A chegada de metais preciosos desde América diminuiu***; boa parte deles ía a comerciantes estranxeiros ou destinábase a pagar as débedas da monarquía.

Crise demográfica e económica

- ***O aumento dos gastos e a diminución dos ingresos*** conduciron periodicamente á ***bancarrota do Estado***.

  Os impostos estrangulaban aos sectores produtivos, polo que o Estado recurriu á débeda pública (os "xuros") e a emitir moeda de baixa calidade (os "reais de vellón"), aumentando a inflación e agravando a recesión.

Crise demográfica e económica

- Na segunda metade do século XVII **foi remitindo a crise**.
- Cataluña ou Valencia recuperáronse antes, mentres que en Castela isto non sucedeu ata 1680.
- Ao mesmo tempo que a aeconomía melloraba, **comezou a medrar de novo a poboación**.

As Reformas de Olivares

As reformas de Olivares

- No século XVII terán especial protagonismo os **validos**, sobre todo **Gaspar de Guzmán, o conde-duque de Olivares**, que serviu ao rei Felipe IV durante case todo o seu reinado.

- Puxo en marcha **proxectos de reforma** para mellorar a situación da Monarquía, ***unificar politicamente o Imperio*** e centralizar o Estado. Destacaron as reformas financeira e militar.

As reformas de Olivares

- **Reforma financeira**: pretendía paliar o déficit crónico da Facenda, mermada polas continuas guerras.
- **Reforma militar**, coa creación da **Unión de Armas**, que tamén tiña trasfondo financeiro. Ante as dificultades de Castela, no 1625 Olivares plantexou un exército permanente pagado por todos os reinos da Monarquía Hispánica.

As reformas de Olivares

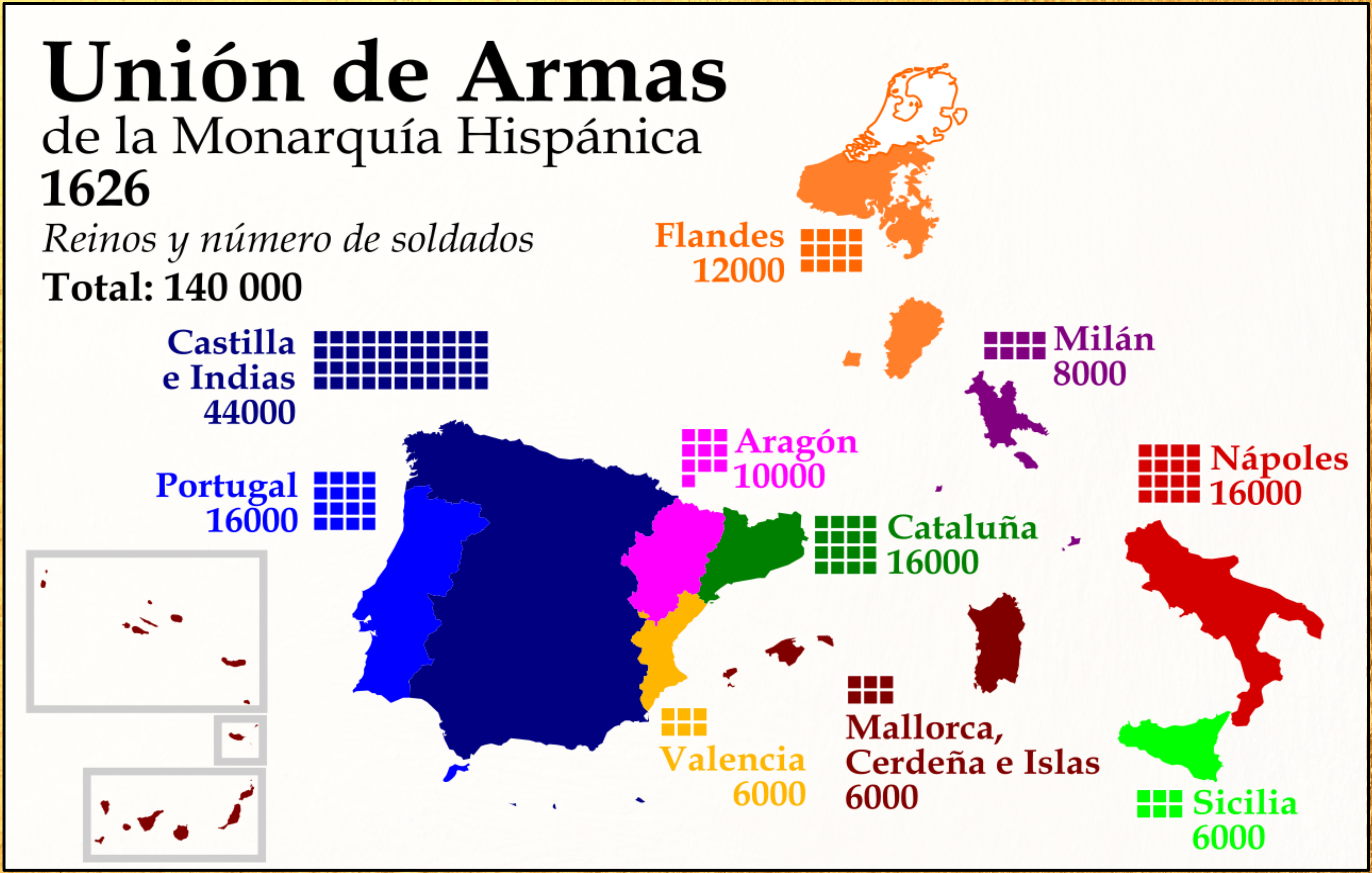

As reformas de Olivares

- Estas dificultades levaron a unha **sucesión de bancarrotas** (nos anos 1627, 1647, 1652 e 1662).
- A época máis dura foi a década de 1640, cando a Monarquía Hispánica tivo que enfrontarse a **graves conflitos internos**, destacando os de Cataluña e Portugal.

As reformas de Olivares

- En **Cataluña** a Unión de Armas fracasou tras opoñerse as Cortes.
- O conflito foi agravado pola guerra con Francia, xa que os cataláns negábanse a manter ás tropas da fronteira, o que levou a revoltas como o "Corpus de Sangue" e a Guerra dos Segadores. Finalmente impúxose a soberanía de Felipe IV.

As reformas de Olivares

As reformas de Olivares

- Tamén en 1640 produciuse outra revolta contra a Unión de Armas en **Portugal**, que se sumaron á defensa dos territorios portugueses do ataque holandés.

- A nobreza e a burguesía lusa promoveron ao duque de Bragança ao trono, ao que ascendeu como Xoán IV. A independencia portuguesa consolidouse.

As reformas de Olivares

As reformas de Olivares

- Houbo tamén **outras rebelións**, como en Andalucía ou Nápoles, que sumiron á Monarquía nunha grave crise.
- Debido ao fracaso das súas políticas, Olivares demitiu en 1643, comezando Felipe IV unha etapa de goberno persoal, no que perviviron os mesmos problemas.

As reformas de Olivares

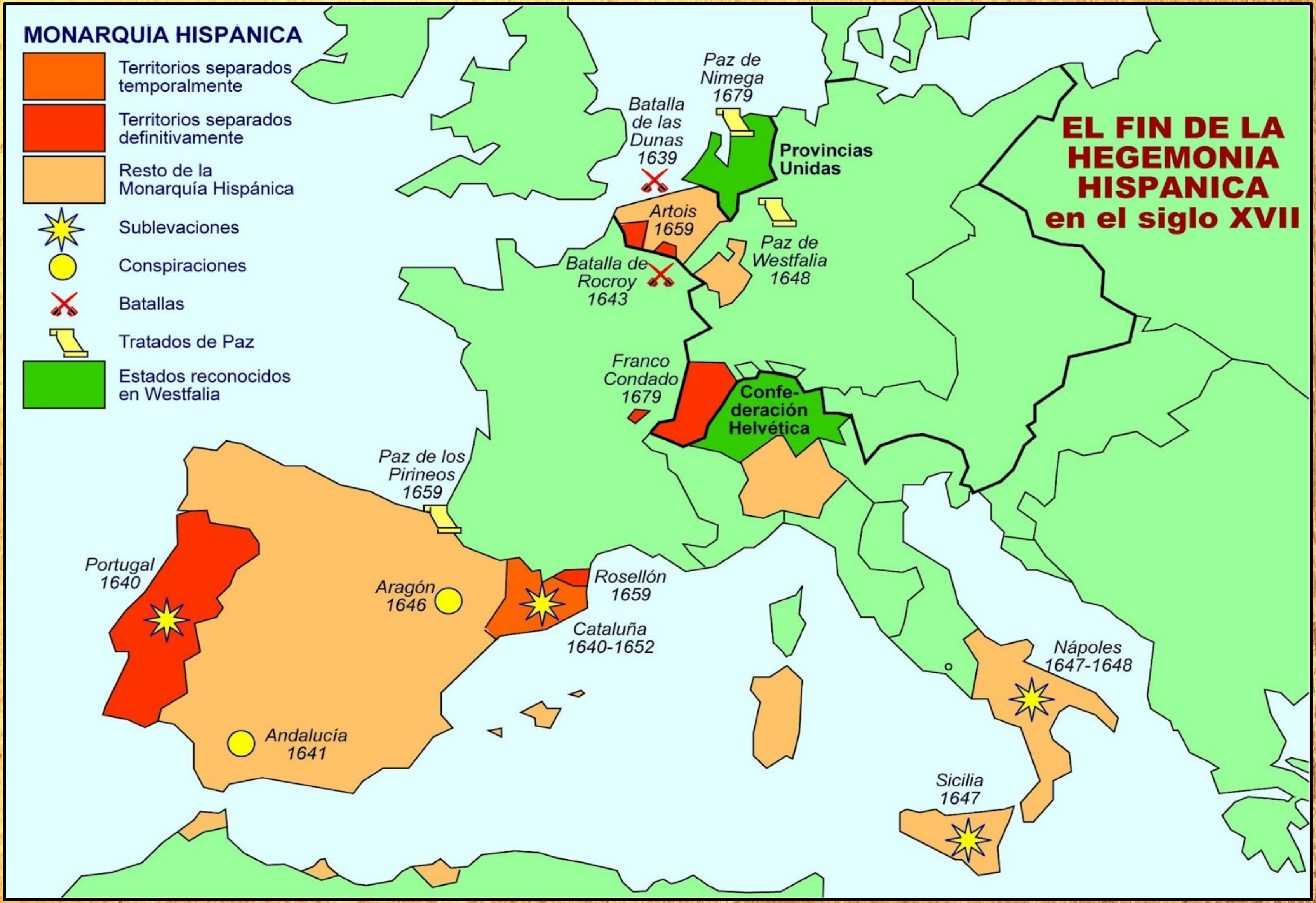

Animo co estudo!